

ARAPÇADA NÂKIS FİİLLER

Mu'tell fiiller grubunun üçüncü ögesi *nâkis* fiillerdir. Son harfi, yani lâmu'l-fi'l'i illetli olan fiillere *nâkis* fiiller denir. *Nâkis* fiiller bu illetli harfin *vav* (و) ya da *ye* (ي) oluşuna göre ikiye ayrılır:

- İlletli olan son harf *vâv* ise bu fiile *nâkis-ı vâvî* denir ve bu illetli harf *mâzî* formda *elif-i memdûde* (uzun elif) olarak görünür. Örnek:
دَعَا (davet etti, dua etti) / رَجَا (rica etti) / نَمَا (gelişti) / دَنَا (yaklaştı)
- İlletli olan son harf *ye* ise bu fiile *nâkis-ı yâ'î* adı verilir ve bu illetli harf *mâzî* formda *elif-i maksûre* (kısa elif) olarak görünür. Örnek:
رَوَى (rivayet etti) / نَوَى (niyet etti) / بَنَى (yaptı, bina etti) / مَشَى (yürüdü)

Nâkis Fiilin Mâzî Çekimi

Çoğul (Cem')	İkil (Tesniye)	Tekil (Mufred)	
هُمْ دَعَوْا	هُمَا دَعَوَا	هُوَ دَعَا	Gâib
هُنَّ دَعَوْنَ	هُمَا دَعَتَا	هِيَ دَعَتْ	Gâibe
أَنْتُمْ دَعَوْتُمْ	أَنْتُمَا دَعَوْتُمَا	أَنْتَ دَعَوْتَ	Muhâtab
أَنْتُنَّ دَعَوْتُنَّ	أَنْتُمَا دَعَوْتُمَا	أَنْتِ دَعَوْتِ	Muhâtaba
نَحْنُ دَعَوْنَا		أَنَا دَعَوْتُ	Mutekellim

Nâkıs Fiilin Muzâri Çekimi

Şimdi birinci kalıptan olan دَعَا (çağırdı; dua etti) fiilinin muzâri çekimini yapalım:

Çoğul (Cem‘)	İkil (Tesniye)	Tekil (Mufred)	
هُمْ يَدْعُونَ	هُمَا يَدْعَوَانِ	هُوَ يَدْعُو	Gâib
هِنَّ يَدْعُونَ	هُمَا تَدْعَوَانِ	هِيَ تَدْعُو	Gâibe
أَنْتُمْ تَدْعُونَ	أَنْتُمَا تَدْعَوَانِ	أَنْتَ تَدْعُو	Muhâtab
أَنْتُنَّ تَدْعُونَ	أَنْتُمَا تَدْعَوَانِ	أَنْتِ تَدْعِينَ	Muhâtaba
نَحْنُ نَدْعُو		أَنَا أَدْعُو	Mutekellim

NÂKIS FİİLLERDE EMİR VE NEHİY ÇEKİMİ

Nâkıs Fiilin Emr-i Hâzır Çekimi

Buna göre, دَعَا fiilinin emr-i hâzır kipinin çekimini şu şekilde düzenleyebiliriz:

Çoğul (Cem‘)	İkil (Tesniye)	Tekil (Mufred)	
أَنْتُمْ أَدْعُوا	أَنْتُمَا أَدْعُوا	أَنْتَ أَدْعُ	Muhâtab
أَنْتُنَّ أَدْعُونَ	أَنْتُمَا أَدْعُوا	أَنْتِ أَدْعِي	Muhâtaba

Nâkıs Fiilin Nehy-i Hâzır Çekimi

Nehy-i hâzır çekiminin kuralını artık biliyorsunuz. (دعا) fiilinin nehy-i hâzır çekimini ilgili şahıslar için *nehy lâ'sı* ile aşağıdaki gibi yaparız.

Çoğul (Cem')	İkil (Tesniye)	Tekil (Mufred)	
أَنْتُمْ لَا تَدْعُوا	أَنْتُمَا لَا تَدْعُوا	أَنْتَ لَا تَدْعُ	Muhâtab
أَنْتُنَّ لَا تَدْعُونَ	أَنْتُمَا لَا تَدْعُوا	أَنْتِ لَا تَدْعِي	Muhâtaba

Nâkıs Fiilin Emr-i Gâib Çekimi

Emr-i gâibin üçüncü şahıslara dönük emir kipi olduğunu ve nasıl yapıldığını artık biliyorsunuz. (دعا) fiilinin emr-i gâib çekimini *emir lâ'm*'i ile aşağıdaki gibi yaparız:

Çoğul (Cem')	İkil (Tesniye)	Tekil (Mufred)	
هُمْ لِيَدْعُوا	هُمَا لِيَدْعُوا	هُوَ لِيَدْعُ	Gâib
هُنَّ لِيَدْعُونَ	هُمَا لِيَدْعُوا	هِيَ لِيَدْعُ	Gâibe

Nâkıs Fiilin Nehy-i Gâib Çekimi

Şimdi de (دعا) fiilinin nehy-i gâib çekimini görelim:

Çoğul (Cem')	İkil (Tesniye)	Tekil (Mufred)	
هُمْ لَا يَدْعُوا	هُمَا لَا يَدْعُوا	هُوَ لَا يَدْعُ	Gâib
هُنَّ لَا يَدْعُونَ	هُمَا لَا يَدْعُوا	هِيَ لَا تَدْعُ	Gâibe